

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY CIECHANÓW

NA LATA 2013 – 2016

Rozdział 1

Wstęp

§ 1.

Program opieki nad zabytkami dla Gminy Ciechanów zwany dalej „gminnym programem” określa kierunki działań i zadania gminy w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego zachowanego w granicach administracyjnych gminy i opieki nad nimi.

Podstawę prawną opracowania gminnego programu stanowi art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz.1568, z późn. zm.), który określa cele, wytyczne do konstruowania, zobowiązuje wójta do sporządzenia gminnego programu opieki nad zabytkami, który sporządza się na okres 4 lat.

Gminny program powinien służyć rozwojowi gminy, a tym samym społeczności lokalnej poprzez stworzenie ram dla aktywnego zarządzania zasobem składającym się na lokalne dziedzictwo kulturowe, w tym jego promowanie i upowszechnianie.

Gminny program opieki nad zabytkami przyjmuje rada gminy w drodze uchwały. Uchwalenie poprzedzone jest wyrażeniem opinii przez wojewódzkiego konserwatora zabytków, ma przy tym charakter obligatoryjny.

Z realizacji programu wójt sporządza co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia radzie gminy.

Rozdział 2

Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce

§ 2.

Głównym aktem prawnym regulującym zasady ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce jest ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Inne uregulowania prawne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, znajdują się w wielu obowiązujących ustawach, w tym w ustawach dotyczących budownictwa, planowania przestrzennego, ochrony środowiska, ochrony przyrody i ustawach dotyczących gospodarki nieruchomościami, prowadzeniu działalności kulturalnej, muzeach, bibliotekach i archiwach.

Natomiast wykonywanie zadań w zakresie kultury i ochrony zabytków jest ustawowym zadaniem samorządów. W art. 7 ust. 1, pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 i 645) zostały określone zadania własne gminy: „zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy kultury, w tym ochrony zabytków i opieki nad zabytkami”.

Rozdział 3

Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

§ 3.

1. W roku 2004 opracowane zostały tezy do „Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami”. Opracowanie i realizacja Krajowego Programu, będzie korzystna i stworzy duże szanse dla Gminy Ciechanów na doprowadzenie do stanu świetności zabytków znajdujących się na jej terenie bez względu na ich stan własności.

2. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z dokumentami wykonanymi na poziomie województwa i powiatu.

W Wojewódzkim Programie Opieki nad Zabytkami opracowanym w roku 2005 określono cel strategiczny – utrwalanie dziedzictwa kulturowego regionu w celu budowania tożsamości regionalnej oraz promocji turystycznej Mazowsza w kraju i za granicą w połączeniu z aktywizacją obywatelską i zawodową społeczności lokalnych, kreowanie turystycznych pasm przyrodniczo – kulturowych.

Dla wykonania tego przyjęto następujące cele operacyjne:

- 1) zachowanie materialnej i niematerialnej spuścizny historycznej regionu;
- 2) ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego wsi i miast historycznych;
- 3) utrwalanie zasobów dziedzictwa kulturowego w świadomości mieszkańców;
- 4) promocja walorów kulturowych Mazowsza z wykorzystaniem nowoczesnych technologii;
- 5) zwiększenie dostępności obiektów zabytkowych poprzez ich wykorzystanie dla funkcji turystycznych, kulturalnych i edukacyjnych – kreowanie pasm przyrodniczo – kulturowych.

Cele te są identyczne z celami gminy, różna jest tylko skala problemów. Realizacja powyższych celów przez województwo będzie korzystna dla gminy Ciechanów.

Rozdział 4

Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

§ 4.

1. Dla Gminy Ciechanów wykonane zostały następujące dokumenty programowe:

- 1) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ciechanów z roku 2011;
- 2) Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2005-2013;
- 3) w roku 2008 wykonano Gminną Ewidencję Zabytków, zweryfikowano ilość obiektów, zaktualizowano dane i oceniono stan zachowania obiektów. Wszystkie obiekty nieruchomości mają założone karty adresowe. Zweryfikowano stanowiska archeologiczne.

Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2005-2013 określa w następujący sposób misję gminy:

„Gmina Ciechanów to gmina rozwijająca się, wykorzystująca w pełni swoje walory turystyczno – rekreacyjne. Dzięki rozwiniętym sieciom infrastruktury technicznej oraz położeniu i dogodnemu systemowi komunikacji jest atrakcyjnym terenem dla inwestycji mieszkaniowych, rekreacyjnych i gospodarczych. Nowoczesne i dobrze wyposażone obiekty infrastruktury społecznej realizują potrzeby mieszkańców”.

2. Realizacja przyjętych w Planie Rozwoju Lokalnego dla gminy trzech celów strategicznych:

- 1) rozwój gospodarczy w oparciu o lokalne walory i tradycje;
- 2) wysoki poziom życia mieszkańców;
- 3) Gmina Ciechanów – atrakcyjny teren rekreacyjno – wypoczynkowy, a także celów operacyjnych i szczegółowych programów wiodących do tych celów będzie miała bezpośredni i pośredni wpływ na kondycję lokalnego dziedzictwa kulturowego.

Poprawa atrakcyjności turystyczno – rekreacyjnej gminy a także rozwój agroturystyki możliwa jest wtedy, kiedy zostaną wykonane wszystkie działania mające na względzie ochronę, zachowanie i odpowiednie wyeksponowanie lokalnego krajobrazu kulturowego, na który składają się przyroda i wytwory człowieka powstałe na przestrzeni lat.

Rozdział 5

Charakterystyka zasobów oraz analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego

§ 5.

1. Gmina Ciechanów położona jest w powiecie ciechanowskim, w województwie mazowieckim. Pierwsze ślady ludzi zamieszkujących podciechanowską okolicę pochodzą z neolitu, czyli ponad 5 tysięcy lat p.n.e. Czasy późnego średniowiecza, a zwłaszcza XV stulecie, to okres, w którym istniała już większość miejscowości tworzących obecną gminę wiejską Ciechanów.

Wiadomości z bardziej odległych tysiącleci dostarczają nam odkrycia archeologiczne, często przypadkowe. W Ropelach odkryto ułamki naczyń glinianych z okresu kultury pucharów lejkowatych, w Prążewie cmentarzysko z zabytkami z IV okresu epoki brązu. W 1844 r. w Niechodzinie odnaleziono skarb zdeponowany po 1016 r., składający się z 2300 monet wczesnośredniowiecznych, dirhem arabskich bitych od końca VII w. W 1883 r., w Rzeczkach Wólkach odkryto skarb sprzed 1079 r.

2. Gmina Ciechanów zajmuje część Niziny Mazowieckiej i otacza miasto powiatowe Ciechanów. Teren gminy jest na ogół równinny, są jednak wzniesienia i pagórki, utworzone przez moreny czołowe, składające się z piasku, żwiru i kamienia. Najwyższe wzniesienie nad poziomem morza wynosi 156 m n.p.m. Gmina ma stosunkowo dobre grunty. Na obszarze gminy znajdują się złoża żwiru i piasku, które wydobywane były w skali przemysłowej. Występują też pokłady torfu, czasem bardzo energetycznego, najobficiej spotykanego w dolinach bagnistych porzecz. Aż po lata 60. XX w. był wykorzystywany na opał i w pierwszym okresie także dla celów technologicznych w dwóch pobliskich cukrowniach i cegielniach. Obecnie złoża torfu nie są już eksploatowane.

Przez terytorium gminy przepływa rzeka Łydynia, która bierze swój początek na błotnych łąkach Garlina i oddaje wody większej rzece Mazowsza, Wkrze.

2. Na terenie gminy znajduje się 68 zabytkowych obiektów nieruchomych, 4 zabytki ruchome oraz 60 stanowisk archeologicznych, w tym jedno stanowisko w Goryszach, będące śladami dawnego osadnictwa i działalności człowieka, wpisane do rejestru zabytków.

Nie zarejestrowano zabytków w zbiorach muzealnych i zabytków niematerialnych.

3. Na obszarze gminy znajduje się 7 obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Własnością gminy jest pozostałość dawnej szkoły rolniczej w Sokołówku z I ćw. XX w. wraz z parkiem o powierzchni 13,60 ha, w tym 0,16 ha wody.

4. W gminnej ewidencji zabytków (GEZ) znajduje się łącznie 68 obiektów (w tym 7 obiektów wpisanych do rejestru zabytków), **załącznik nr 1**. Znaczna część to chałupy będące własnością prywatną - 43 obiekty, część stanowią elementy zespołów dworskich w Nużewku, Ujazdówku, Ujazdowie takie jak dwory, stodoły, obory, stajnia, park czy szkoła.

Listę obiektów znajdujących się w GEZ określa **załącznik nr 2**.

Wykaz stanowisk archeologicznych określa **załącznik nr 3**.

Rejestr zabytków ruchomych określa **załącznik nr 4**.

Zgodnie z art. 21 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, gminna ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki.

5. Na obszarze gminy są: obiekty sakralne, zespoły parkowo-dworskie oraz wiejskie domy mieszkalne, krzyże, figurki i kapliczki.

Najstarsze i znaczące obiekty – dwór drewniany w Nużewie z połowy XIX w., dwór murowany w Rydzewie z drugiej połowy XIX w., leśniczówka w Bardonkach, drewniana z ok. 1880 r., osada wczesnośredniowieczna w Goryszach. Zabudowa wsi i zespoły dworskie datowane są na XIX / XX w., kościół filialny, drewniany w Chotumiu z XVIII w. wraz z elementami wyposażenia:

1) ołtarz główny (drewno polichromowane, 1 poł. XVIII w.), wraz z obrazem „Przemienienie Pańskie” (olej na płótnie) oraz rzeźbami: „Św. Piotr” (drewno polichromowane), „Św. Paweł” (drewno polichromowane);

- 2) rzeźba „Chrystus Ukrzyżowany”(drewno polichromowane, z poł.XVIII w.);
 - 3) feretron Matki Boskiej Gromnicznej (drewno polichromowane,ok.1800 r., wraz z obrazami: „Matka Boska z Dzieciątkiem”(olej na płótnie, ok.1800 r.), „Św.Rozalia”(olej na płótnie, ok.1800r.)
 - 4) obraz „Św.Jan Nepomucen”(olej na płótnie,XVIII/XIX w.);
 - 5) feretron z obrazem „Św.Trójcy” (ludowy z XIX w., olej na płótnie);
 - 6) kropielnica ludowa, z 2 połowy XVIII w. (czerwony granit, kuty);
 - 7) obraz „M.B. Częstochowskiej”, późny barok (koszulka), z połowy XVIII w. (olej, płótno, koszulka srebrna pozłacana, repusowana, puncowana).
6. Zachowane na terenie gminy zabytki - pozostałości zabudowy wsi tj. chałupy, niewielkie zespoły podworskie z parkami, kościół filialny, a także osada - są świadectwem dawnej historii tego regionu.

Rozdział 6

Ocena stanu dziedzictwa kulturowego gminy, analiza szans i zagrożeń

§ 6.

1. Stan zachowania dziedzictwa kulturowego na terenie gminy Ciechanów jest średni, nie ma szczególnych zagrożeń. Są dwa rodzaje podstawowych przyczyn zagrożeń:

- 1) naturalne tj. czas w połączeniu z działaniem przyrody: warunki atmosferyczne, zmiany temperatury, wiatr, słońce, światło i szkodniki biologiczne tj pleśnie, grzyby, owady,
- 2) związane z czynnikiem ludzkim takie jak: zużycie, pożary, zmiany techniki i technologii produkcji, zmiany zwyczajów i stylu życia, zmiany gospodarczo – ustrojowe.

2. Szansą dla zabytków jest przede wszystkim świadoma potrzeba ich zachowania istniejąca w mentalności lokalnej społeczności.

W krajobrazie kulturowym gminy najliczniejszym zabytkiem jest drewniana zabudowa zagrodowa.

Gmina podejmuje działania, by właściwie wykorzystać dziedzictwo kulturowe. Jest ono nie tylko historycznym źródłem korzeni i istotnym czynnikiem tożsamości mieszkańców, ale stać się może czynnikiem przyciągającym potencjalnych turystów, przyczyniając się tym samym do aktywizacji gospodarczej i społecznej gminy. Dlatego konieczna jest właściwa ekspozycja istniejących obiektów, zapewnienie warunków do pełnego wykorzystania ich walorów estetycznych, artystycznych i historycznych chociażby poprzez poszukiwania nowych zadań i adaptacji umożliwiających funkcjonowanie obiektów zabytkowych w realiach gospodarki rynkowej. Dla ochrony istniejącego dziedzictwa należy przyjąć zasadę nadrzędności jego ochrony nad bieżącymi potrzebami zagospodarowania przestrzennego.

Równolegle, należy jak najszerzej zainteresować społeczność z przekształceniem zagród w gospodarstwa agroturystyczne, w których mieszkając, mogliby prowadzić dodatkowo niewielki handel, pamiątki regionalne, ale o innym niż tradycyjnie przyjęło się charakterze np. domowe przetwory: owocowe powidła, konfitury, chleb wiejski itp lub usługi: tkanie, roboty na drutach, hafty.

3. Niewielkie zespoły zabudowy, zachowane w miejscach o znacznych walorach krajobrazowych mogą być przez obecnych właścicieli sprzedawane z przeznaczeniem na domy rekreacyjne.

4. Prace konserwatorskie przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków mogą być dotowane z różnych źródeł, właściciele muszą o nie występować – gmina powinna udzielić im odpowiednich informacji.

5. Na terenie gminy jest jedno stanowisko archeologiczne, które nie jest niszczone poza naturalnymi procesami erozyjnymi i orką.

Rozdział 7

Założenia programowe: priorytety, kierunki działań, zadania

§ 7.

Na podstawie analizy stanu dziedzictwa kulturowego dla Gminy Ciechanów przyjęto następujące

założenia programowe:

1. **Priorytet I** badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości :

1) *kierunek działań, szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym gminy,*

a) *zadania na lata 2013 – 2016:*

- udostępnienie informacji o zabytkach gminy na stronie internetowej gminy,
- przygotowanie informacji dla właścicieli obiektów zabytkowych wpisanych do GEZ;

b) *w następnych latach:*

- utworzenie gminnego systemu informacji i promocji (bazy danych) środowiska kulturowego,
- opracowanie mapy zabytków gminy jako atrakcyjnej graficznie formy promocji ułatwiającej dotarcie do wszystkich elementów dziedzictwa kulturowego;

2) *kierunek działań, specjalistyczne rozpoznanie badawcze poszczególnych obiektów, zespołów oraz obszarów zabytkowych związane z przygotowywanym lub realizowanym procesem inwestycyjnym, zadania na lata 2013 – 2016:*

- prowadzenie monitoringu i weryfikacji obiektów uwzględnionych w gminnej ewidencji zabytków (z zastosowaniem komputerowej bazy danych),
- wykonywanie inwentaryzacji architektoniczno - konserwatorskich zagrożonych obiektów zabytkowych;

3) *kierunek działań, edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym,*

a) *zadania na lata 2013 – 2016:*

- wprowadzenie i upowszechnienie tematyki ochrony dziedzictwa kulturowego do systemu edukacji przedszkolnej i szkolnej poprzez organizowanie i wspieranie zajęć,
- opracowanie szkoleń wraz z materiałem poglądowym skierowanych do właścicieli, mających na celu promowanie standardów w zakresie rewaloryzacji i remontowania obiektów zabytkowych oraz możliwości pozyskiwania funduszy na ten cel, a także sprawnego zarządzania nimi;

b) *w następnych latach:*

- organizowanie szkoleń związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego,
- organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych,
- inicjowanie i organizowanie obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa w gminach,
- wydawanie i wspieranie publikacji (w tym folderów promocyjnych, przewodników) poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego gminy,
- popularyzacja realizacji konserwatorskich i budowlanych przy zabytkach, popularyzacja dobrych praktyk projektowych przy zabytkach, a także zagospodarowaniu obszarów oraz terenów cennych kulturowo, przyrodniczo i krajobrazowo,
- organizowanie konkursów na najlepszego użytkownika obiektu zabytkowego;

4) *kierunek działań, promocja regionalnego dziedzictwa kulturowego służąca kreacji produktów turystyki kulturowej,*

a) *zadania na lata 2013 – 2016* - zaplanowanie szlaków turystycznych (np. pieszych, rowerowych, konnych, samochodowych) wykorzystujących walory dziedzictwa kulturowego;

b) *w następnych latach:*

- utworzenie i modernizacja elementów infrastruktury służących funkcjonowaniu i rozwojowi turystyki kulturowej,
- wprowadzenie zintegrowanego systemu informacji wizualnej (m.in. za pomocą tablic informacyjnych) obejmującego zasoby i wartości dziedzictwa kulturowego gminy.

2. **Priorytet II** ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego, *kierunek działań, rozszerzenie zasobu i ochrony dziedzictwa kulturowego gminy, w następnych latach.*

Po wykonaniu badań i prac studialnych wystąpienie do wojewódzkiego konserwatora zabytków z wnioskiem o wpisanie do rejestru zabytków cennych obszarów i obiektów zabytkowych (m.in. układów ruralistycznych).

3. **Priorytet III** rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy:

a) *kierunek działań, zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania, w następnych latach.*

Dofinansowanie prac rewaloryzacyjnych przy obiektach nie będących własnością gminy w postaci stosownej uchwały dotyczącej dotacji na prace remontowo - konserwatorskie przy zabytkach nieruchomych.

b) *kierunek działań, podejmowanie działań umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami, zadania na lata 2013 – 2016:*

- wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych w zabytkowych obiektach budownictwa drewnianego oferujących wypoczynek i rozrywkę (regionalne potrawy, zwyczaje itp.) oparte na miejscowych tradycjach,

- wspieranie rozwoju muzeów regionalnych, skansenów, izb pamięci itp.;

c) *w następnych latach:*

- szkolenie osób bezrobotnych w rzemiosłach związanych z tradycyjną sztuką budowlaną,

- wspieranie utrzymywania na rynku pracy zanikających rzemiosł i zawodów.

Rozdział 8

Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

§ 8.

Zakłada się, że zadania określone w gminnym programie opieki nad zabytkami będą wykonywane za pomocą następujących instrumentów:

- 1) prawnych – wynikających z przepisów ustawowych (budowa parków kulturowych, wykonywanie decyzji administracyjnych, m.in. wojewódzkiego konserwatora zabytków);
- 2) finansowych (m.in. korzystanie z programów uwzględniających finansowanie z funduszy europejskich, dotacji, subwencji, dofinansowania, nagrody, zachęty finansowe dla właścicieli i posiadaczy obiektów zabytkowych);
- 3) koordynacyjnych (m.in. poprzez realizację projektów i programów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego zapisanych w wojewódzkich, powiatowych i gminnych strategiach, planach rozwoju lokalnego, współpraca z ośrodkami naukowymi i akademickimi, z organizacjami wyznaniowymi w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami);
- 4) społecznych (m.in. poprzez działania edukacyjne promocyjne, współdziałanie z organizacjami społecznymi, działania prowadzące do tworzenia miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami);
- 5) kontrolnych (m.in. aktualizacja gminnej ewidencji zabytków, oraz stanu zachowania dziedzictwa kulturowego).

Rozdział 9

Zasady oceny realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

§ 9.

1. Sprawozdanie z realizacji gminnego programu sporządza wójt co dwa lata i przedstawiania radzie gminy.
2. Sprawozdanie poprzedza ocena poziomu realizacji gminnego programu uwzględniająca:
 - 1) wykonanie zadań przyjętych do realizacji w czteroletnim okresie obowiązywania gminnego programu opieki nad zabytkami;
 - 2) efektywność ich wykonania;
 - 3) w ramach priorytetu I: Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości :
 - a) efektywność informacji dla właścicieli obiektów zabytkowych,
 - b) ilość zrealizowanych działań edukacyjnych na terenie gminy,
 - c) ilość utworzonych szlaków turystycznych, tras rowerowych, konnych,
 - d) udział pracowników w szkoleniach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego,
 - e) zaawansowanie prac dla realizacji i modernizacji elementów infrastruktury służących funkcjonowaniu i rozwojowi turystyki kulturowej.

- 4) w ramach priorytetu II: Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego:
 - a) zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi,
 - b) zakres współpracy z dyrekcją szkół, radnymi i sołtysami.
- 5) ramach priorytetu I: Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy:
 - a) zakres współpracy z właścicielami zabytków,
 - b) zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi,
 - c) zakres współpracy z radnymi i sołtysami.

Rozdział 10

Źródła finansowania gminnego programu opieki nad zabytkami

§ 10.

1. W zakresie sprawowania opieki nad zabytkami osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna posiadająca tytuł prawny do zabytku finansuje prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy tym zabytku.
2. Właściciele obiektów wpisanych do rejestru mogą starać się o udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy tym zabytku, możliwe jest również uzyskanie dofinansowania prac z innych źródeł.
3. W okresie obowiązywania gminnego programu w latach 2013 – 2016 gmina nie przewiduje dofinansowywania prac z zakresu ochrony zabytków.
4. Informacje dotyczące pozyskania środków na zadania związane z ochroną i opieką nad zabytkami znajdują się na stronach internetowych:
 - a) Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie – www.mwzkz.pl,
 - b) Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego – www.mazovia.eu,
 - c) programu operacyjnego „Promesa Ministra Kultury” – www.mkidn.gov.pl,
 - d) programu operacyjnego „Dziedzictwo kulturowe” – www.mkidn.gov.pl,
 - e) programu operacyjnego „Promowanie różnorodności kulturowej i artystycznej w ramach europejskiego dziedzictwa kulturowego” – www.mkidn.gov.pl,
 - f) programu operacyjnego „Kultura 2007–2013” – www.mkidn.gov.pl,
 - g) programu operacyjnego „Infrastruktura kultury” – www.mkidn.gov.pl,
 - h) programów operacyjnych „Regionalne programy operacyjne” – www.dotacjeUE.org.pl,
 - i) programu operacyjnego „Program Rozwoju Obszarów Wiejskich” na lata 2007-2013 – www.minrol.gov.pl,
 - j) programu operacyjnego „Kapitał ludzki” – www.kapitalludzki.gov.pl,
 - k) programu operacyjnego „Infrastruktura i środowisko” – www.dotacjeUE.org.pl,
 - l) programu operacyjnego „Europejska współpraca terytorialna” – www.dotacjeUE.org.pl,
 - ł) dotyczące możliwości finansowania przy wykorzystaniu ustawy o partnerstwie publiczno – prywatnym – www.partnerstwowpublicznoprywatne.info.

Rozdział 11

Realizacja i finansowanie przez gminę zadań z zakresu ochrony zabytków

§ 11.

W latach 2013 – 2016 głównym celem działań gminy będzie podniesienie wartości zachowanego dziedzictwa kulturowego w świadomości lokalnej społeczności a także zbieranie informacji i przygotowanie narzędzi pozwalających na zachowanie ich właściwego stanu.

W tym celu zakłada się wykonanie następujących zadań:

- 1) udostępnienie informacji o zabytkach znajdujących się na terenie gminy przez zamieszczenie GEZ na stronie internetowej gminy;
- 2) przesłanie informacji do wszystkich właścicieli obiektów wpisanych do GEZ;
- 3) wydruk karty adresowej oraz informacja o możliwości zapoznania się z gminnym programem na stronie internetowej gminy lub z wydrukiem w Urzędzie Gminy;

- 4) współpraca z właścicielami – opracowanie szkoleń dotyczących adaptacji, rewaloryzacji i remontowania obiektów zabytkowych oraz możliwości pozyskiwania funduszy na ten cel;
- 5) wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych w zabytkowych obiektach budownictwa drewnianego oferujących wypoczynek i rozrywkę oparte na miejscowych tradycjach;
- 6) stałe prowadzenie monitoringu i weryfikacji obiektów uwzględnionych w GEZ;
- 7) wykonywanie inwentaryzacji architektoniczno - konserwatorskich zagrożonych obiektów zabytkowych;
- 8) opracowanie i wykonanie szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, konnych, samochodowych) wykorzystujących walory dziedzictwa kulturowego.

Załączniki :

- Nr 1. Rejestr zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków.
- Nr 2. Wykaz wszystkich zabytków istniejących.
- Nr 3. Wykaz stanowisk archeologicznych.
- Nr 4. Rejestr zabytków ruchomych.

Rejestr zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków:

<i>Lp.</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Adres</i>	<i>Numer działki</i>
1	kościół filialny pw. Matki Boskiej Częstochowskiej	Chotum 46a	70
2	dawny dwór drewniany	Nużewo 40	143
3	pozostałości parku	Rydzewo	93, 94, 226
4	dwór murowany wraz z parkiem	Ujazdowo 23	53
5	pozostałość dawnej szkoły rolniczej wraz z parkiem	Sokołówek, ul. Parkowa 1	178/1
6	leśniczówka	Bardonki 1	3398/1
7	park	Niestum	69

Wykaz wszystkich zabytków istniejących:

<i>Lp.</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Adres</i>	<i>Numer działki</i>
1	dworek	Ujazdowo 23	53
2	dawna stajnia podworska	Ujazdowo 23 A	35
3	dawna obora podworska	Ujazdowo 23 A	35
3	dawny spichlerz z piwnicą	Ujazdówek 30	85
4	dworek	Ujazdówek 28	174/2, 174/3
5	willa	Nużewko 1	134
6	Dom Ludowy	Nużewko 3	118
7	dworek	Nużewko 6	86/7
8	resztki parku	Nużewko 6	86/7
9	dom	Nużewo 9	116/1
10	dawny dwór	Nużewo 40	143
11	dom	Kanigówek 21	6
12	dom	Modła 12	287
13	dom	Modelka 19	93/1
14	dom	Chotum 9	178/1
15	dom	Chotum 25	209
16	kościół filialny pw. Matki Boskiej Częstochowskiej	Chotum 46a	70
17	dom	Kargoszyn, ul. Rzeczna 5	98
18	budka dróżnicza	Chruszczewo, ul. Klonowa 11	94/2
19	budynek gospodarczy	Gumowo 36a	27
20	budynek szkoły podstawowej	Gorysze 15	8/2
21	dom	Gorysze 22	28
22	dom	Gorysze 24	15/2
23	dom	Gorysze 34	21
24	dom	Grędzice, ul. Główna 2	75
25	dom	Grędzice, ul. Łąkowa 3	76
26	dom	Grędzice, ul. Ogrodowa 7	64
27	dom	Grędzice, ul. Główna 10	98
28	stodoła	Grędzice ul. Główna 10	98
29	pozostałości parku	Rykaczewo 34	128
30	park podworski	Rykaczewko 34	31
31	dom	Mieszki-Atle, ul. Krubińska	67/2

<i>Lp.</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Adres</i>	<i>Numer działki</i>
		22	
32	dom	Mieszki Wielkie 17	47
33	dom	Mieszki Wielkie 19	49
34	dom	Mieszki Wielkie 20	53
35	dom	Rutki-Marszewice1	26
36	dom	Rutki-Marszewice2	25
37	dom	Rutki-Marszewice3	25
38	dom	Rutki-Głowice 8	8
39	dom	Rydzewo 6	311
40	dom	Rydzewo 7	688
41	dom	Rydzewo 12	62/2
42	dom	Rydzewo 14	680
43	dom	Rydzewo 19	673
44	dom	Rydzewo 70	117
45	dom	Rydzewo 72	289
46	dom	Rydzewo 74	294
47	pozostałości szkoły	Sokołówek, ul. Parkowa 1	178/1
48	leśniczówka	Bardonki 1	3398/1
49	dom	Gołoty 10	62/2
50	dom	Kargoszyn ul. Wiejska 24	115/1
51	dom	Kargoszyn ul. Wiejska 8	110
52	dom	Kargoszyn ul. Rieczna 28	87
53	dom	Chotum 30	129
54	dom	Chotum 21	207
55	dom	Niechodzin ul. Osiedlowa 21	66
56	stodoła	Rutki-Głowice 14	15
57	dom	Rutki-Głowice 15	32
58	dom	Ropele 5	38
59	dom	Ropele 15	82/6
60	dom	Modelka 19	93/1
61	dom	Modelka 21	129/1
62	dom	Rutki-Borki 10	312
63	dwór murowany	Rydzewo 28b	95, 219
64	pozostałości parku	Rydzewo	93, 94, 226
65	park	Niestum	69

<i>Lp.</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Adres</i>	<i>Numer działki</i>
66	młyn	Gumowo	27/2
67	zespół dworski	Chruszczewo	52/6
68	park podworski	Ujazdówek	178/1

Wykaz stanowisk archeologicznych położonych na terenie Gminy Ciechanów

1. Baby 1 (44-63:3)
2. Mieszki-Bardony 1 (44-63:10)
3. Mieszki-Bardony2 (44-63:10)
4. Gołoty 1 (44-62:7)
5. Gorysze 1 (42-62:22)
6. Gorysze 2- Nr rejestru zabytków 339/93
7. Grędzice 1 (44-63:15)
8. Grędzice 2 (44-63:34)
9. Grędzice 3 (44-63:35)
10. Grędzice 4 (44-63:36)
11. Grędzice 5 (44-63:37)
12. Kownaty Żędowe 1 (44-62:1)
13. Mieszki-Różki 1 (44-63:14)
14. Mieszki Wielkie 1 (44-62:23)
15. Mieszki Wielkie 2 (44-63:1)
16. Modła 1 (44-61:17)
17. Modła 2 (44-61:13)
18. Modła 3 (44-63:15)
19. Modła 4 (44-61:16)
20. Modła 5 (44-61:12)
21. Modła 6 (44-61:18)
22. Modła 7 (44-61:19)
23. Modła 8 (44-61:20)
24. Niechodzin 1 (44-62:12)
25. Niechodzin 2 (44-62:13)
26. Niechodzin 3 (44-62:18)
27. Niestum 1 (44-62:39)
28. Niestum 2 (44-62:40)
29. Niestum 3 (44-62:41)
30. Niestum 4 (44-62:42)
31. Niestum 5 (44-62:43)
32. Niestum 6 (44-62:44)
33. Niestum 7 (44-62:55)
34. Niestum 8 (44-62:56)
35. Nużewko 1 (44-62:2)
36. Nużewko 2 (44-62:21)
37. Nużewo 1 (44-62:8)
38. Nużewo 2 (44-62:9)
39. Nużewo 3 (44-62:10)
40. Nużewo 4 (44-62:11)
41. Prążewo 1 (44-62:60)
42. Prążewo 2 (44-62:61)
43. Prążewo 3 (44-62:62)
44. Prążewo 4 (44-62:63)
45. Ropele 1 (44-62:59)
46. Ropele 2 (44-62:65)
47. Ropele 3 (44-62:72)
48. Rzeczki-Wólki 1 (44-63:4)

49. Rzeczeki-Wólki 2 (44-63:17)
50. Rzeczeki-Wólki 3 (44-63:18)
51. Rzeczeki-Wólki 4 (44-63:29)
52. Rzeczeki-Orszyny 1 (44-63:31)
53. Rzeczeki-Orszyny 2 (44-63:32)
54. Rzeczeki-Orszyny 3 (44-63:33)
55. Rzeczeki-Orszyny 1 (44-63:3)
56. Rzeczeki-Orszyny 2 (44-63:4)
57. Sokółówek 1 (44-62:20)
58. Ujazdowo 1 (44-62:19)
59. Wola Pawłowska 1 (44-61:21)
60. Wola Pawłowska 2 (44-61:22)

Rejestr zabytków ruchomych

<i>Lp.</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Adres</i>	<i>Numer działki</i>
1	kapliczka	Mieszki Wielkie	57/1
2	kamienna kapliczka słupowa	Rzeczki-Wólki	102/1
3	zbiorowa mogiła żołnierska	Rzeczki-Wólki	85
4	figurka przydrożna	Kownaty Wojnowe	74/1